

AJKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
P O L G Á R M E S T E R

✉ 8401 AJKA, Városháza Szabadság tér 12.

☎ (88) 521-101 fax: (88) 212-794

Ügyszám: 06/809-7/2013

Ügyintéző: Kalóz Tímea

Tárgy: Tájékoztató Ajka város 2013. évi környezeti állapotáról

T Á J É K O Z T A T Ó
a Képviselő-testület 2013. november 27-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. §. (1) bekezdése e.) pontja alapján „a települési önkormányzat elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.”

Az előterjesztés 1. sz. mellékletként szerepel a tájékoztató.

Az értékelés során áttekintésre kerültek a megtett intézkedések a hatályos jogszabályok, az országos és regionális programok és tervek előírásai, célkitűzései. A fentiek alapján kerültek meghatározásra a város területén felmerülő, az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatok.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés 1. sz. mellékletét képező, Ajka város környezeti állapotának értékeléséről szóló tájékoztatót elfogadni szíveskedjen.

Ajka, 2013. november 11.

Schwartz Béla
polgármester

Tájékoztató

Ajka város 2013. évi környezeti állapotáról

1. Környezeti problémák, célok és célkitűzések

Az egyes szakterületek környezeti problémáit a helyzetelemzés során gyűjtött adatok, információk alapján határoztuk meg, a célok és célkitűzések a hatályos jogszabályok előírásai, követelményei és a második Nemzeti Környezetvédelmi Program vonatkozó célkitűzései alapján kerültek megfogalmazásra. Mivel a rendelkezésre álló erőforrásaink végesek és a környezet elemeinek a tűrő és regeneráló képessége korlátozott, kiemelten kezeljük olyan intézkedések megfogalmazását, amelyek elősegítik a fenntartható fejlődés irányába történő átmenethez szükséges környezeti feltételek kialakítását.

2. Légszennyezés, levegőtisztaság-védelem

A város területén a légszennyező anyag kibocsátás meghatározó forrása a fűtés, melegvíz ellátás. Ajka városban ezt a tevékenységet környezetkímélő módon végzik, mivel a város területén a lakások, intézmények 60%-a a távfűtésbe van bekapcsolva és 30% körüli a földgázzal fűtött lakások aránya. A távfűtéshez a hőenergiát a Bakonyi Erőmű Zrt. szolgáltatja, amelynek a tüzelőberendezéseit hatékony leválasztó berendezésekkel szerelték fel és a légszennyező anyag kibocsátásait folyamatos mérőberendezésekkel ellenőrzik. A földgáztüzelés pedig az egyik legkörnyezetkímélőbb tüzelési mód.

A nagyvárosokban az utóbbi években jelentősen megnőtt, esetenként kritikus értéket ért el a közlekedés által előidézett légszennyezés. Kritikus helyzet azokban a városokban fordul elő, ahol a beépítettség miatt az átszellőzés, a kibocsátott légszennyező anyagok megfelelő elkeveredése, felhígulása nem biztosított. Ilyen szempontból a város szerkezete és beépítettsége kedvező, mivel a laza településszerkezet és a viszonylag széles közlekedési utak következtében a kibocsátott légszennyező anyagok normál időjárási körülmények között megfelelően hígulnak.

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség folyamatosan méri a város levegő minőségét, és kritikus esetekben riasztja az önkormányzatot. A szmog riadó elrendelése a polgármester hatáskörébe tartozik. Az elrendelést a Polgármesteri Hivatal az Ajka tv-ben és a hivatal honlapján (www.ajka.hu) teszi közzé, melyben kéri a lakosságot a szén- és fatüzelő anyagok használatának mérséklésére, az avar és kerti hulladékégetés mellőzésére.

Ajka város területén manuális és automata mérőállomások üzemeltetésével történik a környezeti levegő minőségének az ellenőrzése.

2002-től az immissziós adatok gyűjtésének feladata a környezetvédelmi felügyelőségek hatáskörébe került. Az ajkai mérőkonténer SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃ és PM₁₀ szilárd részecskék koncentrációját méri. A mért adatok a <http://www.kvvm.hu/olm/station.php?id=3> internet címen nyomon követhetők. Ezen automata mérőhálózat adatai alapján a kén-dioxid, szén-monoxid és nitrogén-

oxidok szennyezettség szempontjából a levegőminőség kiváló, ózon és szálló por szennyezettség szempontjából a levegőminőség jó.

Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívül Veszprém megyében történnek levegőminőségi mérések az ún. manuális mérőhálózattal, amely az egész országot befedő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immiszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, s amelyben a mérések kiterjednek a kén-dioxid, a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immiszió meghatározására.

A mért adatok a

<http://www.kvvm.hu/olm/riv.php?megyeid=19&megyenev=Veszpr%E9m> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit. A kén-dioxid és nitrogén-dioxid szennyezettséget tekintve a levegőminőség kiváló, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető, hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség ugyancsak kiváló.

Automata monitor állomás mérési adatai (Bródy Imre Gimnázium, Bródy Imre u. 4.)

2012. január 1. – december 31.

Az adatok csak tájékoztató jellegűek!

Nitrogén-dioxid

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	12,2	-	13,6	-
Február	23,2	-	24,2	-
Március	15,2	-	15,6	-
Április	11,4	-	11,7	-
Május	9,6	-	10,0	-
Június	7,0	-	7,5	-
Július	6,9	-	7,5	-
Augusztus	8,2	-	8,9	-
Szeptember	10,3	-	10,9	-
Október	11,5	-	12,1	-
November	16,4	-	16,4	-
December	17,8	-	17,7	-
Átlag	12,5	Összesen: -	13,0	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A nitrogén-dioxidok (NO_2) elsősorban a járművek üzemanyagának égéstermékéből származnak, valamint a fűtésből. A külső légtérben a nitrogén monoxid (NO) gyorsan átalakul nitrogén-dioxiddá a légkörben jelenlévő oxidáló anyagok hatására. A nitrogén-dioxid koncentráció a közlekedés eredetű légszennyezés indikátor paramétere.

Nitrogén-oxidok

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	16,2	-	18,1	-
Február	27,3	-	28,6	-
Március	17,8	-	18,4	-
Április	13,6	-	13,9	-
Május	11,2	-	11,7	-
Június	8,5	-	9,0	-
Július	9,0	-	9,6	-
Augusztus	9,6	-	10,5	-
Szeptember	12,1	-	12,7	-
Október	13,4	-	14,4	-
November	21,3	-	21,2	-
December	23,2	1	23,0	-
Átlag	15,3	Összesen: 1	15,9	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A nitrogén-oxid főleg fosszilis tüzelőanyagok (szén, földgáz, kőolaj) elégetéséből származik, különösen járművekben használt tüzelőanyagokból. A földgáztüzelésből, főleg téli időszakban, ugyancsak nitrogén-dioxid és nitrogén-oxid keletkezik.

Kén-dioxid

Hónap	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	0,3	-	2,2	-
Február	1,4	-	6,0	-
Március	1,4	-	1,5	-
Április	4,9	-	5,0	-
Május	1,5	-	1,6	-
Június	5,2	-	5,6	-
Július	10,1	-	10,9	-
Augusztus	7,4	-	8,2	-
Szeptember	8,8	-	9,3	-
Október	8,3	-	8,8	-
November	13,2	-	13,2	-
December	9,1	-	9,1	-
Átlag	6,0	Összesen: -	6,8	Összesen: -
Minősítés	Kiváló		Kiváló	

A leginkább kéntartalmú tüzelőanyagok égetéséből származik, mint a szén, olaj.

PM10 szálló por

Hónap	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma* (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	22,8	2
Február	44,8	10
Március	24,4	-
Április	17,8	-
Május	16,9	-
Június	13,7	-
Július	15,7	-
Augusztus	17,7	-
Szeptember	19,2	-
Október	19,4	-
November	24,2	-
December	24,2	2
Átlag	21,2	Összesen: 14*
Minősítés	Jó	

*Az éves megengedhető túllépések száma 35

A PM10 – 10 mikron átmérőnél kisebb részecskék. Emberi tevékenység során főbb forrásai a szén, olaj, fa, hulladék, eltüzelése, a közúti közlekedés, poros utak.

Ülepedő por (Padragkút, Padragi u. 248.)

Hónap	30 napos átlag ($\text{g}/\text{m}^2/30$ nap)
Január	- (szétfagyott)
Február	16,1 (műanyag)
Március	3,1
Április	2,5
Május	4,4
Június	5,7
Július	4,8
Augusztus	2,8
Szeptember	2,6
Október	9,0 (falevél)
November	1,1
December	7,9 (műanyag)
Átlag	11,0
Minősítés	Kiváló (9,2 %)

Emberi tevékenység során, főbb keletkezési forrása a járműforgalom, poros utak, ipari tevékenység.

Ózon

Hónap	átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma (éves határértékhez való viszonyítás)
Január	43,4	-
Február	56,6	-
Március	67,1	-
Április	86,0	1
Május	90,2	-
Június	87,2	-
Július	79,5	-
Augusztus	83,8	-
Szeptember	67,2	-
Október	47,8	-
November	29,8	-
December	30,4	-
Átlag	64,1	Összesen: 1
Minősítés	Jó	

Mint légszennyező anyag, a földfelszín közelében, nagy részben antropogén hatások következtében, fotokémiai folyamatok során keletkezik. Képződésében úgynevezett prekursor, primer anyagok (NO_x, CO, illékony szerves anyagok, más szerves vegyületek) játszanak szerepet, a reakcióhoz ez energiát az intenzív napsugárzás adja. Ezért az ózon koncentrációja nyáron nagyobb. A primer szennyező anyagok a kipufogó gázokból, más égési folyamatokból, oldószerek ipari alkalmazásából és felületkezelési technológiákból kerülnek a levegőbe. Különösen veszélyes anyag. Az ózon fotokémiai (oxidáló) füstköd jellemző anyaga.

Szén-monoxid

Hónap	átlagkoncentrációk alapján ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Túllépések száma
Január	273	-
Február	464	-
Március	739	-
Április	477	-
Május	249	-
Június	319	-
Július	462	-
Augusztus	380	-
Szeptember	282	-
Október	366	-
November	324	-
December	309	-
Átlag	403	Összesen: -
Minősítés	Kiváló	

A fosszilis tüzelőanyagok tökéletlen égésénél, erőművekből, gépjármű közlekedésből, lakossági fűtésből származik.

Egészségügyi határértékek és tervezési irányértékeket a jelenleg hatályos 4/2011 (I.14.) VM rendelet tartalmazza. Megjegyzendő, hogy a jelenleg hatályos rendeletet megelőző 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet az ülepedő por és a nitrogén-oxidok szennyező anyagokra is írt elő egészségügyi határértékeket, melyek a 4/2011 VM rendeletben átkerültek a 2. mellékletben rögzített „Egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékei” táblázatba.

A 4/2011(I.14.) VM rendelet szerint a lenti táblázatokban szereplő légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és küszöbértékek a következők:

	határértékek $\mu\text{g}/\text{m}^3$			küszöbértékek $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
	1 órás	24 órás	éves	tájékoztatási	riasztási
NO ₂	100	85	40	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 350
CO	10 000	5 000	3 000	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
SO ₂	250	125	50	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 400
PM ₁₀	-	50 1 naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl	40	75 két egymást követő napon	100 két egymást követő napon
O ₃	-	120	120	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 180

A 4/2011(I.14.) VM rendelet szerint az NO_x-re és az ülepedő porra vonatkozó tervezési irányértékek a következők:

NO _x (mint NO ₂)	1 órás $\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 órás $\mu\text{g}/\text{m}^3$	veszélyességi fok
	200	150	II.
ülepedő por	30 napos g/m ² /30 nap	éves t/km ² /év	veszélyességi fok
	16	120	IV

Megjegyzés: a 4/2011 VM rendelet (2) pontja szerint: „A 2. mellékletben felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.”

A minősítést a mérőhelyek körzetében az ún. **légszennyezettségi index** alapján végzik, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg.

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		kiváló	jó	megfelelő	szennyezett	erősen szennyezett
Kén-dioxid (µg/m³)	órás átlag	0 - 100	100-200	200-250	250-500	500-
	24 órás átlag	0 - 50	50-100	100-125	125-200	200-
	éves átlag	0-20	20-40	40-50	50-100	100-
Nitrogén-dioxid (µg/m³)	órás átlag	0 - 40	40-80	80-100*	100-400	400-
	24 órás átlag	0-34	34-68	68-85	85-130	130-
	éves átlag	0-16	16-32	32-40*	40-80	80-
Nitrogén-oxidok (mint NO₂) (µg/m³)	órás átlag	0-80	80-160	160-200	200-500	500-
	24 órás átlag	0-60	60-120	120-150	150-300	300-
	éves átlag	0-28	28-56	56-70	70-140	140-
Szén-monoxid (µg/m³)	órás átlag	0-4000	4000-8000	8000-10000	10000-20000	20000-
	24 órás átlag**	0-2000	2000-4000	4000-5000	5000-10000	10000-
	éves átlag	0-1200	1200-2400	2400-3000	3000-6000	6000-
Ózon (µg/m³)	órás átlag	0-72	72-144	144-180	180-240	240-
	24 órás átlag**	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
	éves átlag***	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
Szálló por (PM₁₀) (µg/m³)	órás átlag	0-30	30-50	50-70	70-100	100-
	24 órás átlag	0-20	20-40	40-50	50-90	90-
	éves átlag	0-16	16-32	32-40	40-80	80-
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0 - 40	40-80	80-100	100-200	200-

* A határértékek mellett figyelembe vesszük a tűrőhatárt is, ezért évenként változik az értéke.

** Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma.

*** 8 órás futó átlag napi maximumainak átlaga, egy naptári éven belül.

A légszennyező anyagokról, azok keletkezéséről, az egészségre gyakorolt hatásáról az alábbi honlapok bővebb tájékoztatást is nyújtanak:

<http://www.vm.gov.hu>

www.antsz.hu

Vidékfejlesztési Minisztérium

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

Idén október 31-ig hat alkalommal (februárban) volt szálló por tájékoztatási küszöbérték túllépés, Ebből februárban négy alkalommal a 24-órás napi átlagok a riasztási küszöbértéket is átlépték, A túllépésekről, a jogszabályokban meghatározott módon, a lakosság tájékoztatása megtörtént,

Nap	Koncentráció $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Küszöbértékekhez viszonyítás
2012,02,06,	61,0	tájékoztatási küszöbérték alatt
2012,02,07,	81,0	tájékoztatási küszöbérték átlépés
2012,02,08,	101,5	riasztási küszöbérték átlépés
2012,02,09,	101,6	riasztási küszöbérték átlépés
2012,02,10,	106,6	riasztási küszöbérték átlépés
2012,02,11,	100,5	riasztási küszöbérték átlépés
2012,02,12,	85,8	tájékoztatási küszöbérték átlépés
2012,02,13,	43,8	tájékoztatási küszöbérték alatt
<i>Magyarázat:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>tájékoztatási küszöbérték (75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$):</i> az a légszennyezettségi szint, amely felett a rövid idejű expozíció veszélyt jelent az emberi egészségre a lakosság valamely különösen érzékeny csoportja tekintetében, - így különösen gyermeknél, időskorúaknál, betegeknél - és amelynél a lakosság azonnali és megfelelő tájékoztatása szükséges; - <i>riasztási küszöbérték (100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$):</i> a légszennyezettség azon szintje, amely felett a rövid idejű expozíció veszélyt jelent az emberi egészségre, és amelynél azonnali intézkedéseket kell tenni, 		

Ajka városban a környezeti levegő minősítése jó és kiváló. A város területén a jelenlegi levegőminőség megőrzése, esetleges javítása a feladat.

3. Vízhőminőség-védelem

Ajka város legjelentősebb vízfolyása a Torna patak, amely a várost kelet-nyugati irányban szeli át. A patak vízgyűjtőjén fekszik a regionális kommunális hulladéklerakó telep, valamint elfolyik a pernyehányók és vörösiszap tárolók mellett is, így a timföldgyártás során keletkezett és tisztított ipari szennyvíz befogadója. A Torna patak vizének minőségét a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség rendszeresen ellenőrzi, így normál körülmények között nem kerülhet bele vizének minőségét károsan befolyásoló mennyiségű szennyezőanyag.

A felszín alatti víz és a földtani közeg minősége között szoros kapcsolat van. A minőségüket az adott területen végzett tevékenység jelentősen befolyásolja. Ezért került kialakításra a regionális kommunális hulladéklerakó környezetében a figyelő kutakból álló monitoring rendszer, melyen keresztül figyelik a folytatott tevékenység felszín alatti víz és földtani közeg minőségére gyakorolt hatását.

Ajka város területén a mezőgazdasági tevékenység nem domináns, ezért a mezőgazdasági művelés alatt álló talajok vizsgálata nem kiemelten kezelt.

A monitoring rendszerek üzemeltetése, a mintázások és az elemzések a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség határozatában előírt módon és gyakorisággal történik és a vizsgálati adatokról meghatározott időszakonként beszámoló készül.

Ajka város vízellátó hálózatában, az országos tendenciának megfelelően a vízfogyasztások jelentős csökkenése volt megfigyelhető az elmúlt húsz évben. Ez a folyamat még napjainkban sem állt meg. Ajka város saját vízbázisa azonban még a csökkenő tendenciák mellett sem biztosítja a város vízigényét. A szükséges hiányzó vízmennyiséget két regionális vízmű adja; Pápa –Ajka távvezeték, és a Nyirád- Ajka távvezeték.

Ajka városban az ivóvíz minősége jó, az országos átlagot lényegesen meghaladó. Ez döntően a vízellátó rendszer szakszerű üzemeltetésének a következménye, valamint annak, hogy a vízbázisok megfelelő védelme biztosított.

Ajka város vízfogyasztása (értékesített víz):

✓ 2009.	1.321.292,3 m ³
✓ 2010.	1.292.909,3 m ³
✓ 2011.	1.281.936 m ³
✓ 2012.	1.242.946,2 m ³
✓ 2013. szept. 30-ig	920.269,2 m ³

Vízbázisok víztermelés:

✓ 2009.	Szélespatak	439.692. m ³
	T-12 kút	104.208. m ³
	Szélespatak karsztkút	201.788. m ³
✓ 2010.	Szélespatak	504.978. m ³
	T-12 kút	77.926. m ³
	Szélespatak karsztkút	185.837. m ³
✓ 2011.	Szélespatak	758.879. m ³
	T-12 kút	131 m ³
	Szélespatak karsztkút	192.251. m ³
✓ 2011.	Szélespatak	430.135.m ³
	T-12 kút	840 m ³
	Szélespatak karsztkút	103.115. m ³
✓ 2012.	Szélespatak	792.635. m ³
	T-12 kút	976 m ³
	Szélespatak karsztkút	181.119. m ³
✓ 2013. szept. 30-ig.	Szélespatak	447.374. m ³
	T-12 kút	6.263 m ³
	Szélespatak karsztkút	111.444. m ³

Ajka város vízbázisainak vizei tisztítási technológia alkalmazása nélkül, csak a biztonsági fertőtlenítést (nátrium-hypoklorit oldat) alkalmazva közvetlenül a vízellátó hálózatra vezethetők.

Ajka város ivóvízbekötéseinek száma: 5.824 db
Ajka város szennyvízbekötéseinek száma: 5.301 db

A városban a szennyvízcsatorna hálózat elválasztott rendszerű. A szennyvíztisztító telepre a D 60-as beton főgyűjtőn gravitációsan érkezik az összegyűjtött szennyvíz, amely a Sport utca vonalán É-D-i irányban szeli ketté a várost. Erre a főgyűjtőre csatlakozik az Alkotmány és Rákóczi utcai ág, a Petőfi utcai, az Ifjúság utcai, az un. kórházi ág, valamint a Széchenyi utca. Ezek szintén nagy átmérőjű, 300-400 mm-es csatornák, melyek feladata a környező utcák kisebb átmérőjű csatornái által összegyűjtött szennyvizeknek a főgyűjtőbe és ezáltal a szennyvíztisztító telepre való eljuttatása.

Az 1990-es évek elején elkezdődött az ellátatlan településrészek csatornázása. Elsőként Bakonygyepes, és azóta szinte évente egy-egy városrész – Ajkarendek, Kinizsi és Téglagyári utcák és környéke, Tósokberénd, Bódé, Padragkút - csatlakozott a városi hálózatra. 2006 nyarán került sor Padragkúton a szennyvízhálózat üzembe helyezésére. Ezen városrészekből a domborzati viszonyok, miatt a keletkező szennyvizet csak nyomott vezetékeken, szennyvízátemelők közbeiktatásával lehet eljuttatni a szennyvíztisztító telepre. A város területén jelenleg 17 db hálózati szennyvízátemelő üzemel. Ajka város szennyvízcsatornával való ellátottsága 99%-os (a Tánacsics u. vége és az Élmunkás lakótelep kivételével)

A város területén összegyűjtött szennyvíz a szennyvíztelepre kerül megtisztításra. A szennyvíztelepre érkező napi szennyvízmennyiség 5000 – 6000 m³ között mozog. Csapadékos időben ez az érték a duplájáig is emelkedhet. Ilyenkor megnő az infiltráció. A telep Ajka város közigazgatási területén keletkező szennyvízen kívül fogadja még Magyarpolány település szennyvizét és Farkasgyepü-Csehbánya-Városlőd –Kislőd kistérségi szennyvízcsatorna rendszeren összegyűjtött szennyvizet is. A szennyvíz tisztítása 3 fázisban történik: mechanikai módon, biológiai módon, és iszapkezeléssel. Az elfolyó tisztított szennyvíz befogadója a Szélesvíz patak.

Ajka város szennyvíztisztító telepére érkező szennyvíz mennyiség:

✓ 2009.	2.273.253 m ³
✓ 2010.	2.860.454 m ³
✓ 2011.	2.076.075 m ³
✓ 2012.	2.002.025. m ³
✓ 2013. szept. 30-ig	2.630.180. m ³

4. Hulladékgazdálkodás

Ajka város területén végzett tevékenységekből keletkező hulladékok a tulajdonságuk alapján két kategóriába sorolhatók: a különleges kezelést igénylő veszélyes hulladékok és nem veszélyes hulladékok. A veszélyes és a nem veszélyes termelési hulladékok gyűjtéséről, kezeléséről és ártalmatlanításáról a hulladék termelője köteles gondoskodni. Az ezzel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységéről éves

jelentésben számolnak be a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek. A Felügyelőség a nem megfelelően végzett tevékenységet szankcionálja.

Ajka város területén a települési és az azzal együtt kezelhető hulladék gyűjtését, kezelését és ártalmatlanítását az AVAR AJKA Városgazdálkodási Kft. végzi.

Ajka város területén 35 db hulladékgyűjtő sziget került kialakításra, amelyeken papír, műanyag és üveg szelektív gyűjtését végzik. A szelektíven gyűjtött hulladékot újrahasznosításra elszállítják. A város területén ömlesztve gyűjtött lakossági hulladék ártalmatlanítása 2012. június 1-től Királyszentistvánon történik.

A szelektív hulladékgyűjtés során begyűjtött hulladék mennyiség:

✓ 2009.	papír	73. 550 kg
	műanyag	40. 610 kg
	üveg	25. 740 kg
✓ 2010.	papír	121.340 kg
	műanyag	72.370 kg
	üveg	24.770 kg
✓ 2011.	papír	208.440 kg
	műanyag	121.190 kg
	üveg	69.650 kg
✓ 2012.	papír	194.131.kg
	műanyag	85.667.kg
	üveg	16.263kg
✓ 2013. szept. 30-ig	papír	140.144. kg
	műanyag	77.666. kg
	üveg:	5.292 kg

Az Észak-balatoni Regionális Hulladékkezelési projektben foglaltaknak megfelelően a teljes körű szelektív hulladékgyűjtési rendszer kialakítása megvalósult a teljes gyűjtőkörzetben 2011. áprilisában. Az AVAR Ajka Városgazdálkodási Kft. jelenleg Ajka városában 35 szelektív hulladékgyűjtő szigetet üzemeltet. A szigetek kiépítése 2010. év folyamán megvalósult. 2009. évben házhoz menő szelektív hulladékgyűjtést vezetett be a több városrészben. Sárgászsákos megoldás valósult meg: Ajka-Tósokberénd, Bányásztelep, és a Szőlőhegyi, Téglagyár, és Kinizsi utca és Rákóczi utca környéki lakosok számára. 80 literes kukákat osztottak 2010-ben: Ajka-Bakonygyepesen, Ajkarendeken és Ajka-Padragkúton, 2011-ben: Bódé, Csikólegelő, Csinger városrészben.

Az AVAR Ajka Városgazdálkodási Kft. 2007. óta minden év tavaszán szervez a városban elektronikai hulladékgyűjtést, ahol a lakók közvetlenül átadhatják feleslegessé vált készülékeiket. Lehetővé tették az elektronikai hulladék térítésmentes fogadását a hulladéklerakó telepen, a hulladékudvaron nyitvatartási időben, valamint a Szent I. út 1/a szám alatti telephelyen 8-14 óráig.

Összegyűjtött elektronikai hulladék:

✓ 2009.	13.450 kg
✓ 2010.	15.610 kg
✓ 2011.	15.060 kg
✓ 2012	13.180 kg
✓ 2013. szeptember 30.-ig	9.410. kg

Az AVAR Ajka Városgazdálkodási Kft. feladatul tűzte ki, hogy a közeljövőbe megvalósítsa a biológiailag lebomló hulladékok külön begyűjtését.

A közszolgáltatás része az évi egy alkalommal történő lomtalanítás. Ezt a korábbiaktól eltérő módon, új rendszerben bonyolítja. A lakosságnak a családi házas beépítésű városrészekben háztartásonként előzetes bejelentés alapján a hulladékürítési napokon biztosítják a lomtalanítást március 1-től november 30-ig azoknak, akinek nincs lejárt határidejű tartozása.

Társasházak, lakásszövetkezetek esetében a közös képviselővel egyeztetett napon nyitott 7 m³-es konténereket biztosítanak a lomok elhelyezésére a társasházak, ill. szövetkezeti épületek által használt 1100 l-es konténerek számával megegyező darabszámban.

A 2009. évi lomtalanítás alkalmával 219. 130 kg vegyes lomhulladékot szállított el az AVAR Ajka Városgazdálkodási Kft. a hulladéklerakóra. A 2010. évi lomtalanítás a vörös iszap katasztrófa miatt elmaradt. 2011. évben az új rendszerrel történt lomtalanítás mennyisége 91.260. kg, 2012. évben 115.280 kg, 2013. szeptember 30-ig 45.960 kg.

5. Zaj és rezgés védelem

Ajka város területein kialakuló zajterhelés a különböző zajforrások kibocsátásaiból tevődik össze.

Az alábbi öt fő csoportra oszthatók:

- ✓ közlekedés;
- ✓ ipari, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek;
- ✓ lakóterületen folytatott zajos tevékenység (pl. vállalkozások);
- ✓ szórakozóhelyek, hangosító berendezések
- ✓ egyéb zajforrások

A településen áthaladó gyűjtőutak mentén a zajterhelési határérték a környező védendő területek szabályozási terv szerinti területi besorolásától függ. A településen elhelyezkedő nagyvárosias lakóterületeken a közlekedési zajtól eredő zajterhelési határérték nappal 65 dB, éjszaka 55 dB. A településen elhelyezkedő kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületeken a közlekedési zajtól eredő zajterhelési határérték nappal 60 dB, éjszaka 50 dB.

Ajka területén a Szombathely – Budapest vasútvonal halad át, a vasútközlekedés jelentős panaszokat nem okoz Ajka területén, azonban nem kizárható a vasútvonal

közelségben álló lakóépületeknél határérték feletti közlekedési eredetű zajterhelés sem. A települést alacsonyabb repülési magasságú, forgalmas légi folyosó nem érinti, így a légi közlekedés zajkibocsátásából adódó problémák nem merültek fel.

A lakóterületen kialakított kisvállalkozások, szolgáltató tevékenységek (pl. éjjel-nappal nyitva tartó üzletek, szerelő, javító műhelyek stb.) gyakori panaszok forrása. Elsősorban helyi, néhány lakót érintő, de azok életminőségét jelentősen befolyásoló problémák alakulnak ki az eltérő funkciók egymás melletti működéséből. A szórakozóhelyek, vendéglátó egységek zajvédelmi hatásairól általában elmondható, hogy nem csak a hangosító berendezés által okozott zaj miatt lehetnek panaszok, hanem a vendégek éjszakai viselkedése (utcai hangoskodás, fokozott éjszakai járműforgalom, ajtócsapkodás, autók hifi berendezéseinek használata, köz- és magánterületek szennyezése) legalább annyira zavaró a legtöbb esetben. A vendégek utcai viselkedésének zavaró hatását fokozott rendőri jelenléttel lehet csillapítani.

A településen elhelyezkedő nagyvárosias lakóterületeken az üzemi szabadidős létesítményekből származó zajterhelési határérték nappal 55 dB, éjszaka 45 dB. A kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületeken ez esetben a zajterhelési határérték nappal 50 dB, éjszaka 40 dB.

Ajka város jegyzője a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet alapján zaj és rezgésvédelmi ügyekben kistérségi szinten gyakorolja az első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört.

6. Természetvédelem, épített környezet

Ajka területéhez legközelebb eső országos természetvédelmi terület a 297 ha területű Devecseri Széki erdő és a 24 ha területű Bakonygyepesi zergeboglyáros.

Az 1970-es évek végére, 80-as évek elejére rendkívül kedvezőtlen levegőminőség alakult ki a város területén. Elsősorban a porszennyezés volt kritikus. Ennek ellensúlyozására jelentősen növelték a zöldfelületet a város területén országos és regionális forrásokat is felhasználva. Ennek hatására a város területén az egy lakosra eső zöldfelület az országos átlagot (15-20 m²/lakos) meghaladja.

Ajka város területén jelenleg nincs helyi védettség alatt álló természeti terület, bár található értékes, fokozott védelemre szolgáló területek a város környezetében. A terület szakmai felügyeletét ellátó Balatoni Nemzeti Park Igazgatósággal szorosan együtt kell működni a fenntarthatóság, a természeti terület és értékek vonatkozásában, valamint a fenntartásra érdemes értékeket meg kell óvni.

A sok problémát okozó gyomnövény fertőzöttséget a környezetvédelmi ügyintéző a Veszprém Megyei Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság, valamint Földhivatal szakembereivel közösen ellenőrizte. Az idei évben a felszólítások eredményesek voltak, növényvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

7. Ajka város lakosságának egészségi állapota

Az ÁNTSZ Közép-Dunántúli Regionális Intézetének Egészségfejlesztési Osztálya 2007. évben célvizsgálatot végzett Ajka és Pápa kistérségek környezet-egészségügyi helyzetének vizsgálatára és az erről készült tanulmányt 2008. évben készítették el.

A vizsgálati adatok azt mutatják, hogy a város lakosságának egészségi állapota az országos átlagnak megfelelő, attól lényegesen eltérő mutatók nem fedezhetők fel. Sajnálatos viszont, hogy a magyar lakosság egészségi állapota nagyon rossz, a halandóság igen magas, főleg a középkorú férfiaké. A kiterjedt vizsgálatok azt mutatják, hogy egy térség népességének egészségi állapotáért 43%-ban az életmód, 26%-ban a genetikai adottságok, 12%-ban a környezeti hatások, 12%-ban az egészségügyi ellátórendszer hatékonysága és 7%-ban egyéb tényezők a felelősek. A környezeti hatások és az emberi egészség közötti ok-okozati összefüggés felderítése nehéz, mivel a környezeti hatásokra az jellemző, hogy általában alacsony szinten, illetve koncentrációban, de hosszan hatnak, és az egészségkárosodás számos külső és belső tényező eredőjeként alakul ki.

A tanulmány adataiból az derül ki, hogy a légszűrő, hörgő és tüdő rosszindulatú daganatos betegségek okozta egészségteher nem elhanyagolható Ajka térségében. A város területén az utóbbi időszakban végzett szerkezetváltás és környezetvédelmi beruházások hatására olyan levegőminőség alakult ki, amely a jelenlegi minőségében várható egészségromlást nem eredményez. A jelenleginél viszont nagyobb figyelmet kell fordítani a 10 µm (PM₁₀) alatti porok vizsgálatára, mivel ezek a krónikus alsó légúti betegségek kialakulásában döntő szerepet játszanak a pollenek és a gombák mellett.

Megállapítható, hogy a város területén nincsenek olyan környezeti hatások, ártalmak, amelyek egyértelműen és negatív irányban befolyásolnák a lakosság egészségi állapotát. A város területén az egészségügyi ellátás jó minőségű. A lakosság egészségi állapotának javításához jelentős szemlélet- és életmódváltásra van szükség. Az emberek egészségéért nemcsak a társadalom, hanem az egyén is kiemelt felelősséggel tartozik, mivel a legjobb eredményt ott lehet elérni, ahol a prevenció a legsikeresebb. Ehhez egészség- és környezettudatos magatartásra van szükség.

8. Változások a MAL Zrt. technológiájában és létesítményeiben a 2010. évi katasztrófa óta

Az idei évben felkértük a MAL Zrt.-t, hogy adjon tájékoztatást arról, hogy a vörösiszap katasztrófa óta milyen intézkedéseket kellett megtennie, milyen feladatokat kellett elvégeznie a Zrt.-nek, illetve milyen technológiai változások történtek.

A Zrt. által küldött anyagot itt olvashatják:

Kérésüknek megfelelően az alábbiakban mutatjuk azon lényeges változásokat, változtatásokat, amelyek a 2010. őszi események után történtek MAL Zrt. életében. A változásokat felsorolás szinten adjuk meg, nem mindig ragaszkodva a szigorú kronológiai sorrendhez.

- A katasztrófát követő újraindulás után MAL Zrt. 2011. januárjában megkapta a további működéséhez szükséges 6418/2011. iktatószámú egységes környezethasználati engedélyt, amelyet Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adott ki.
 - A vörösiszap, mint hulladék átkerült a bányászati hulladékok közé, így 2011. évtől a tározók térsége, annak hatósági felügyelete a Veszprémi Bányakapitányság fennhatósága alá tartozik. A területre, annak működtetésére MAL Zrt. elkészítette a bányászati hulladékgazdálkodási tervét, melynek részét képezte a belső vészhelyzeti terv készítése is.
 - 2011. március 1-től MAL Zrt. áttért a „száraz vörösiszap” technológiára.
 - A vörösiszap tározókból esetleg kikerülő szennyező anyagok továbbterjedésének megakadályozására megépült a 2-es gát.
 - A tározókban keletkező csurgalékvizek Torna patakba történő kivezetése előtti kezelésre megépült az 1. és 2. számú semlegesítő állomás.
 - A torna patakon Kolontár térségében üzembe lett helyezve egy automata pH, vezetőképesség mérő, az eredmények közvetlenül nyomon követhetők KDT-Vízügyi Igazgatóságon és KDT- KTV Felügyelőségen is.
 - Kiépült egy geomonitoring hálózat a gátakra, a tervnek megfelelően végzi MAL Zrt. a gátakon a geodéziai és inklinométeres méréseket, a területen a vízszint megfigyeléseket és a vízminta vizsgálatokat. Az eredményeket az illetékes hatóságok rendszeresen megkapják.
 - Megkezdődött és még napjainkban is folyamatban van azon gátak megerősítése, amelyek állékonysága a legújabb vizsgálatok alapján nem éri el a megkívánt szintet.
- Megtörtént már a X/A kazetta oldalának, IX-es kazetta Dél-nyugati sarkának, a VII-es tározó északi oldalának, a X-es tározó északi oldalának megerősítése. Kiépítésre került egy vészhelyzeti, csapadékvíz tározó a X-es nyugati oldalán, hirtelen lesett, nagy mennyiségű csapadékból keletkező csurgalékvizek biztonságos kezelése érdekében.
- A IX. és X. kazetta teljes felületének földdel történő letakarása megtörtént, megakadályozva ezzel a kiporzás lehetőségét.
 - Kiépítésre került egy locsolórendszer a kiporzás lehetőségének további csökkentésére.
 - Részletes tényfeltárás készült és az eljárás be is fejeződött a vörösiszap térség talajvíz szennyezettségének megfelelő módon történő kezelésére.
 - Lezárásra került a katasztrófát követő tényfeltárási eljárás is, a műszaki beavatkozási terv kidolgozása folyamatban van.
 - 2013. február 27-től MAL Zrt. felszámolás alatt van.
 - Folyamatban van a VIII-as kazetta északi gátjának megtámasztása.
 - Folyamatban van a X-es kazettán a kiszakadt gátrész bezárása.
 - Folyamatban van a X/A kazetta felületének lezárása, rekultiválása, megakadályozva ezzel ezen felület porzási lehetőségét is.
 - MAL Zrt. „f.a.” 2013. augusztusától szünetelteti a bauxit alapon történő termékgyártást (vörösiszap nem keletkezik a rendszerben), termékeit vásárolt hidrát feldolgozásával állítja elő.

Ajka, 2013. november 11.